

شمشیر تازیان و سقوط ایران

به روایت:

- تاریخ طبری
- شاهنامه‌ی فردوسی
- مقدمه‌ی ابن خلدون
- با پیشگفتار، از موبد کتر کورش نیکنام، پژوهنده‌ی ایران باستان و استاد دانشگاه در کشور فرانسه

نویسنده: امین یاری

سرشناسه	: یاری، امین، ۱۳۴۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: شمشیر تازیان و سقوط ایران به سبب تاریخ طبری، شاهنامه فردوسی، مقدمه ابن خلدون / نویسنده امین یاری؛ با پیشگفتاری از دوشیزان بی‌نام.
مشخصات نشر	: تهران: جوینده، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۵۹۱-۱-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: ایران -- تاریخ -- حمله اعراب، ۱۲ - ۳۱ ق.
موضوع	: Iran -- History -- Arab invasion, 633 - 651
موضوع	: ایران -- تاریخ -- حمله اعراب، ۱۲ - ۳۱ ق. -- متون قدیمی تا قرن ۱۴
موضوع	: Iran -- History -- Arab invasion, 633 - 651 -- Early works to 20th century
شناسه افزوده	: نیکنام، کورش، ۱۳۳۳ - مقدمه نویس
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ ش ۸/۲ ی ۵۱۹ DSR
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۰۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۰۷۰۳۰۶

شمشیر تازیان و سقوط ایران

به روایت: تاریخ طبری، شاهنامه‌ی فردوسی، مقدمه‌ی ابن خلدون

نویسنده: امین یاری

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۵۹۱-۱-۵

شمارگان: ۵۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷

انتشارات جوينده: خیابان انقلاب، بین فروردین و اردیبهشت، پاساژ اندیشه

طبقه همکف واحد ۱۱ B تلفن ۶۶۴۸۷۸۳۲

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

پیشگفتار.....	۱۱
مقدمه.....	۱۵
فصل اول: شمشیر تازیان و سقوط ایران به روایت طبری.....	۲۹
۱) عُمر در تدارک بزرگ برای حمله به ایران (سال سیزدهم و چهاردهم هجرت).....	۲۹
۲) دیدار نایندگان سعد با رستم فرخ زاد (سال چهاردهم هجرت).....	۳۳
۳) نبرد قاسبیه و مرگ رستم (سال چهاردهم هجرت).....	۳۹
۴) فتح و غارت مداین (سال شانزدهم هجرت).....	۴۵
۵) جنگ جلولا (سال شانزدهم هجرت).....	۵۰
۶) بنای کوفه (سال هفدهم هجرت).....	۵۳
۷) حمله به شوش و شربل (سال هفدهم هجرت).....	۵۴
۸) جنگ نهاوند (سال بیست و یکم هجرت).....	۵۷
۹) فتح اصفهان و دیگر بلاد ایران.....	۶۰
۱۰) مرگ یزدگرد (سال سی و یکم هجرت).....	۶۲
فصل دوم: شمشیر تازیان و سقوط ایران به روایت شاهنامه‌ی فردوسی.....	۷۳
یادآوری.....	۷۳
۱) خصوصیات و صفات اخلاقی رستم فرخزاد.....	۷۴
۲) نامه‌ی رستم فرخزاد به برادرش.....	۷۶
۳) نامه‌ی رستم فرخزاد به سعدبن ابی وقاص.....	۸۰
۴) پاسخ سعدبن ابی وقاص به نامه‌ی رستم فرخزاد.....	۸۱
۵) رزم رستم با سعد و کشته شدن رستم.....	۸۳
۶) رأی زدن یزدگرد با ایرانیان و رفتن سوی خراسان.....	۸۶
۷) نامه‌ی یزدگرد به ماهوی سوری و مرزبانان خراسان.....	۹۰
۸) رفتن یزدگرد به توس و پذیره شدن ماهوی سوری را.....	۹۳
۹) جنگ بیژن با یزدگرد و فرار شاه.....	۹۵
۱۰) مرگ یزدگرد.....	۱۰۴
۱۱) برتخت نشستن ماهوی سوری.....	۱۰۹

۱۱۱	 جنگ بیژن با ماهوی سوری و مرگ ماهوی سوری
۱۱۷	 فصل سوّم: شمشیر تازیان و سقوط ایران به روایت مقدّمه‌ی ابن خلدون
۱۱۷	 اشاره
۱۱۷	 (۱) رابطه‌ی تازی و تاراج
۱۲۴	 (۲) انقیاد اعراب با نبوّت و ولایت
۱۲۵	 (۳) صحر و تحریک تازیان به حدود ایران
۱۲۸	 (۴) رزم مغلوبیت و زوال سیادت
۱۳۱	 (۵) خصوصیات ذاتی اعراب در منازعات
۱۳۳	 (۶) سعد بن ابی وقاص (امیرالمسلمین)
۱۳۵	 (۷) عرب و نبوّتی در ایران
۱۳۵	 ۷- (۱) ابن خلدون
۱۳۶	 ۷- (۲) استاد ابراهیم پورداوود
۱۳۸	 ۷- (۳) دکتر محمد معین
۱۳۸	 ۷- (۴) سرجان ملکم
۱۳۹	 ۷- (۵) تقابل آرای آیت‌الله مرتضی مطهری با استاد ابراهیم پورداوود و دکتر محمد معین
۱۴۸	 ۷- (۶) دو رأی متناقض دکتر عبدالحسین زرّین کوب در باب کتاب‌سوزی در ایران
۱۵۳	 حاصل کلام
۱۵۵	 ضمیمه
۱۶۷	 منابع

از موبد دکتر کورش نیکنام؛ پژوهنده‌ی ایران باستان و استاد فلسفه‌ی زرتشت در کشور فرانسه

جستاری ژوهشی و اندیشه برانگیز در این نسک پیش رو خواهد آمد که از شمشیر تازیان یاد کرده است. کمانی فولادی، تیز و برنده که روزگاری بر دستان تیره‌ای (قومی) که تازی نام گرفته‌اند، ابزار کشورگشایی به هرسوی جهان و گاهی نسل کشی بوده است. تیره‌هایی گرسنه و بی‌تمدن که به تازش خو گرفته و دست‌اندازی به جان‌دارایی دیگران را شاهکار فرهنگی خویش می‌دانستند.

پژوهشگران واژه تازی و تازیان را چون گون بیان کرده‌اند. فرهنگ کهن «آندراج و انجمن آرا»، واژه تازی را چنین آورده است: فرزانه بهرام، پسر فرزانه فرهاد "تاز" و نام یکی از پسران سیامک در روزگار باستانی بوده است که تیره تازیان از پشت او آمده‌اند. در برخی تاریخ‌ها نیز آمده است که "تاز" پسر زاده سیامک، پسر میشی، پسر کیومرث است که نسل همه اعراب به این خاندان می‌رسد چنانکه نسبت "عجم" به هوشنگ شاه می‌رسد.

در نسک «تراج اللغات» آمده که اعراب به هنگام ورود به ایران در آغاز، تازش و تاراج بسیاری داشته‌اند. برخی زبان‌شناسان نیز باور دارند که تازی به چم (معنی) چادر نشین است زیرا واژه تاژ و تاز به چم چادر و خیمه است، آنان واژه تازی را در برابر واژه دهگان و دهقان می‌آورند که در یکجا ساکن بوده و با کشاورزی و دامپروری روزگار سپری می‌کردند ولی گروه تازی کوچنده بوده و چون پیشه یکسان و مناسبی نداشته، هرگاه گرسنگی بر او غلبه کرده است به تازش روی آورده است. بدین روی این واژه نخست برای چادر نشینان به کار

رفته ولی پس از آن به تیره عرب‌ها نسبت داده شده است. از هرگونه برگردان و برداشتی که با این واژه داشته باشیم، بیان نگارنده این دفتر از شمشیر تازیان، همان ابزارکشنده و ایران ستیزی بوده که روزگاری بر دست فاتحان عرب خودنمایی کرده است. شمشیر را جان‌مایه پیشرفت خود دانسته، کشتار و خن‌ریزی، مرتوگان (مردمان) برایشان لذت داشته تا اینکه کیان باستانی کشور ایران را به ویرانی کشیده‌اند.

شنیده‌ام که می‌گویند: فاتحان تاریخ را به نفع خود نوشته‌اند؛ درباره شمشیر تازیان و نابودی فرهنگ و تمدن ایران، هرچند فاتحان برآن بوده‌اند تا بازم به سود روش سرگذشت را وارونه بیان کنند، ولی گوشه‌هایی اندک از سرگذشت آن دریل‌گرایی چگونگی رویداد رنج آور این سرزمین است. اکنون که چندین سده از روزگار پیش از تازیان به ایران سپری شده است. اشاره و یادآوری سرگذشت تلخ و آوار نیان‌ها در آن روزگار، کمینه برای جوانان ایرانی شنیدنی و شگفت آور خواهد بود هرچند تاریخ‌نگاران آن روزگار نیز تلاش کرده‌اند تا بخش کوتاهی از آن رویداد را به دستی بیان کنند تا از شمشیر فاتحان این سرزمین در امان بمانند، روز داری که یانیان با هجوم تیره‌ای نیمه وحشی و شمشیر به دست روبرو گشته که هیچ وسیله برای پاکی وجدان و نیکی سرشت انسانی نداشته‌اند. روزگاری که شکوه فرهنگ تمدن باستانی ایران با کشاکش برخوردهای شمشیر برپیکر فرهنگ داران این سرزمین برباد رفته و نابود شده است. تا قوم تازنده و تازشگر، از غنیمت‌ها و دست‌های نیک این سرزمین با ناجوانمردی بهره‌مند گردند.

نوشته‌ها و نسک‌هایی چند از سرگذشت آن روزگار یاد کرده‌اند. که اکنون بن‌مایه پژوهشگران تاریخ و فرهنگ ایرانی است. در این نسک استاد پژوهشگر امین یاری تلاش کرده تا از نسک‌هایی بهره بگیرد که بیشتر از نوشته‌های دیگر به شمشیر تازی در دست‌اندازی به ایران پرداخته است. با همگونی و ناهماهنگی بین گزارش‌هایی که در هریک از نوشته‌های، تاریخ تبری و مقدمه ابن خلدون

آمده و گزارشی حماسی و تاریخی که فردوسی در شاهنامه درباره یورش تازیان و شکست "یزدگرد"، واپسین پادشاه دوران ساسانی بیان کرده است، این رویداد تلخ و رنج آور را بار دیگر به خوبی بررسی و بیان کرده است. باشد تا پسند افتد و در نظر آید.

کوروش نیکنام

niknam.kourosh@gmail.com

www.ketab.ir